

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyně Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Martiny Küchlerové, Ph.D. ve věci

žalobců: a) P. K.
b) L. K.

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. dubna 2024, č. j. KUKHK – 11040/KP/2024-19

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. dubna 2024, č. j. KUKHK – 11040/KP/2024-19, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům na náhradu nákladů řízení částku 6 000 Kč, a to do deseti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobců proti rozhodnutí Městského úřadu Nová Paka, odboru školství a kultury, ze dne 22. 2. 2024, sp. zn. 2024/1470/ŠK/KW, č. j. MUNP/2024/2976, a toto rozhodnutí potvrdil.

2. Správní orgán I. stupně vydal rozhodnutí dle § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o státní památkové péči“). Posoudil žádost žalobců o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče v souvislosti s jimi zamýšlenou realizací montáže fotovoltaických panelů (dále také jen „FVP“) na střechu domu č. p. XA v obci xxx (dále také jen „Stavební záměr“) a dospěl k závěru, že z hlediska zájmů památkové péče je realizace Stavebního záměru nepřijatelná.

II. Obsah žaloby

3. Žaloba obsahovala pět žalobních námitek.
4. **V první námitce** žalobci vytknuli žalovanému, že nedoložil aktuální historickou a kulturní hodnotu území v místě Stavebního záměru. Dům žalobců přitom leží na okraji památkové zóny, přičemž žalovaný neuvedl žádnou konkrétní památkově chráněnou stavbu (pouze jedinou sochu), kterou by instalace FVP pohledově znehodnocovala. Nevzal rovněž v potaz existující zařízení technické a dopravní infrastruktury, která se v místě Stavebního záměru hojně vyskytují a tvoří v dotčeném území pohledově dominantní úlohu.
5. **Ve druhé žalobní námitce** žalobci uvedli, že žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela nepřiměřeně nadhodnocuje důležitost pohledové exponovanosti jejich domu, přičemž nedoložil žádnou významnou pohledovou vazbu mezi předmětným domem a některou z památkově chráněných staveb nacházejících se v památkové zóně městysu Pecka.
6. **Třetí žalobní námitka** se týkala neproporcionálního uplatňování památkové ochrany žalovaným. Ten dle žalobců nevzal dostatečně v potaz, že možnost umístění FVP pro účely výroby elektřiny je environmentálně přínosným a žádaným způsobem využití majetku. Instalace i malé střešní fotovoltaické elektrárny je tak ve veřejném zájmu; nelze souhlasit s žalovaným, že ve veřejném zájmu jsou pouze instalace o výkonu nad 1MW. Žalovaný v souvislosti s tím zcela pominul požadavky Evropské unie na investice do obnovitelných zdrojů energie na úrovni majitelů nemovitostí. Z rozhodnutí žalovaného tak plyne urputná snaha zachovat veškeré nemovitosti situované v památkové zóně ve stavu, který odpovídá době jejich vzniku (v případě domu žalobců roku 1970). Tím je popřena veškerá snaha o jakoukoliv modernizaci, ekologizaci, snižování nákladů bydlení, pokud by se jakkoliv dotkla vnějšího vzhledu budovy. V napadeném rozhodnutí uváděný test proporcionality považují žalobci za neprůkazný a nejasný. Podle skutečností předložených Národním památkovým ústavem nelze provést jeho nezávislé posouzení nebo vyhodnocení. Blokaci instalace FVP tak žalobci považují za neproporcionální a samoúčelnou.
7. Předmětem **čtvrté žalobní námítky** je tvrzení, že se žalovaný ve svém rozhodnutí vyjadřuje ke skutečnostem, ke kterým dle mínění žalobců nemá a nedoložil odbornou způsobilost. Jde například o otázku odrazivosti materiálů, pokud tvrdí, že FVP by způsobovaly nežádoucí odlesky ve střešní krajině, přičemž nikde nedefinuje parametry přípustné a nepřijatelné meze. Dále žalovaný tvrdí, že právo realizovat výrobu ekologické elektřiny není nutně vázáno na místo spotřeby, aniž by doložil odbornou způsobilost k tomuto prohlášení.
8. Dle žalobců žalovaný lživě tvrdí (**pátá žalobní námitka**), že svým rozhodnutím neomezuje vlastnická práva žalobců k jejich domu, ani možnosti jeho využití. Přitom na jiných místech toho samého rozhodnutí omezení vlastnických práv žalobců připouští. Dle mínění

žalobců by památková ochrana měla být jen zcela výjimečným důvodem zákazu střešních fotovoltaických elektráren, nikoliv naopak.

9. Proto navrhli, aby krajský soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě a obsah repliky žalobců

10. **K první a druhé žalobní námitce** žalovaný uvedl, že dle jeho názoru žalobci neuplatnili žádný logický argument, kterým by důkazy snesené prvoinstančním orgánem zpochybnili. Žalovaný v průběhu odvolacího řízení doplnil dokazování prvoinstančního orgánu týkající se aktuální historické hodnoty daného památkově chráněného území, včetně jeho části, v níž se nachází dům žalobců. Doplnil, že předmětná nemovitost se nachází rovněž na území ochranného pásma nemovité kulturní památky, avšak, v souladu s prvoinstančním orgánem, zdůraznil, že rozhodné pro posouzení dané věci je umístění řešené nemovitosti v rámci zástavby památkově chráněného území, a to památkové zóny Pecka.
11. Nemovitost žalobců je nedílnou součástí daného památkově chráněného území a na jeho hodnotách se tudíž logicky podílí. V tomto konkrétním případě se daná nemovitost dokonce nachází na území označeném na mapě památkové zóny Pecka jako část A, tedy na území určujícím charakter dané památkové zóny. To nevylučuje možnou existenci dílčích z hlediska zájmů památkové péče nevhodných zásahů, které zmiňují žalobci (například trafostanice). Smyslem památkové ochrany územního celku je ale nejen zachování a případné povýšení jeho popsanych hodnot, ale zároveň i postupná eliminace zde přítomných dílčích závad.
12. Součástí hodnot daného území je rovněž doposud výrazně nenarušená střešní krajina, tedy soubor střech jednotlivých staveb nacházejících se na daném území. To, že k výraznějšímu zásahu do střešní krajiny v daném území doposud nedošlo, potvrzuje mimo jiné i do spisu vložený letecký snímek řešené lokality. Žalovaný nikterak nezpochybňuje námitku žalobců týkající se výskytu hromosvodů, antén či střešních oken v daném území. Je si jejich existence vědom. Nicméně nemůže přijmout tvrzení, že existence těchto zařízení a prvků zakládá legitimní právo na osazení střechy jejich nemovitosti fotovoltaickými panely v rozsahu a množství v jejich žádosti uvedeném. Dle žalovaného se nejedná o srovnatelné případy, neboť se jedná o zcela jinou vizuální podobu a jejich vliv na vzhled střechy, a následně na vzhled jednotlivých nemovitostí, není natolik zásadní, jako je tomu v případě fotovoltaických panelů.
13. Tzv. pohledová exponovanost konkrétní nemovitosti, v daném případě nemovitosti žalobců, dle názoru žalovaného určuje to, jakým způsobem posuzované úpravy této nemovitosti tyto městské interiéry ovlivní, a tedy jakým způsobem ovlivní hodnoty dané památkové zóny. Jeví se tak jako velmi významné kritérium (nikoliv však jediné, jak vyplývá i z odůvodnění rozhodnutí žalovaného), zvláště v tomto případě, kdy nemovitost žalobců není kulturní památkou, ale je součástí zástavby daného památkově chráněného území. Případná pohledová vazba ke kulturní památce pak vyžaduje zvýšenou pozornost při posuzování řešené úpravy dané nemovitosti, neboť je nutno vážit nejen vliv této úpravy na hodnoty území, ale navíc i na hodnoty daného památkově chráněného statku.
14. Stran **třetí žalobní námitky** žalovaný konstatoval, že předmětem řízení byl konkrétní návrh řešení využití energie z obnovitelných zdrojů, který byl prvoinstančním orgánem a následně i žalovaným posuzován ve vztahu k hodnotám území, jehož součástí je nemovitost žalobců dotčená Stavebním záměrem.
15. Žalovaný dle svého přesvědčení nepopírá a nerozporuje žalobci zmíněný veřejný zájem na ochraně klimatu a životního prostředí prostřednictvím podpory výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů, který je v současné době deklarovaným zájmem Evropské unie, a

tím i České republiky, jakožto jejího člena, nicméně uvedl, že se při svém rozhodování přiklonil k závěrům prezentovaným například v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 3. 2023, č. j. 55 A 23/2022-103, na které odkázal. Žalovaný tak učinil i z toho důvodu, že žalobci sami v popisu svého záměru uvedli, že FVP by pracovaly výhradně v ostrovním provozu bez připojení na distribuční elektrickou síť. I celá argumentace uvedená v žalobě přisvědčuje tomu, že záměrem žalobců je spíše zájem na zhodnocení nemovitosti nacházející se v jejich vlastnictví a zájem na finanční úspoře prostřednictvím instalace zvoleného alternativního zdroje elektrické energie, tedy spíše zájmy soukromé, byť jsou v souladu s aktuálně státem podporovanými projekty.

16. Žalovaný dále uvedl, že užití metodických a odborných materiálů a publikací v rámci dokazování ve správním řízení je zcela legitimní, neboť představují aktuální stupeň poznání kulturně historických hodnot, ke kterému jsou orgány památkové péče povinny přihlížet. Dodal, že ani z prvoinstančního rozhodnutí, ani z odvolacího rozhodnutí nikterak nevyplývá, že záměr žalobců na využívání alternativních zdrojů energie je ze strany orgánů státní památkové péče „blokován“ a jedná se o „paušální zákaz“. Předmět řízení vymezili sami žalobci obsahem svojí žádosti.
17. V reakci na **čtvrtou žalobní námitku** žalovaný uvedl, že prvoinstanční orgán i žalovaný jsou orgány státní památkové péče a řešený případ tak posuzovaly ve vztahu k veřejnému zájmu, který jim zákon ukládá chránit, tj. zda a jakým způsobem je předmětná úprava nemovitosti způsobila tento zájem ohrozit či poškodit.
18. Negativní vliv odlesků je tak třeba vztáhnout k rozsahu zasažené plochy a jejímu vizuálnímu uplatnění v rámci veřejných prostorů daného památkově chráněného území. K tomu je pak nutno přičíst i kontrastní barevnost instalací fotovoltaických panelů vzniklé plochy ve vztahu k barevnému řešení střešní krytiny domu. Přípustné parametry, které zmiňují žalobci, jsou tak definovány vztahem mezi konkrétním navrhovaným zásahem a hodnotami, které by tento zásah mohl narušit či poškodit.
19. Žalovaný má za to, že k relevantnímu posouzení řešeného záměru z hlediska zájmů na ochraně památkového fondu našeho státu není nezbytně nutné disponovat odborností v oblasti energetiky. Nerozporuje skutečnost, že spotřeba elektrické energie v místě instalace je z mnoha důvodů výhodnější. Přestože ale žalobci (jak sami v žalobě uvedli) disponují potřebnými znalostmi a kompetencemi a jsou si tedy vědomi existence i jiných způsobů, jak lze řešit jejich zájem na využití alternativních zdrojů energie, nesnaží se tyto způsoby ve spolupráci s orgány státní památkové péče hledat a setrvávají na konkrétním nyní posuzovaném řešení, tedy na běžném standardním řešení nikterak nezohledňujícím území, do kterého přichází.
20. Ohledně obsahu **páté žalobní námitky** se žalovaný vymezil proti nařčení žalobců ze lživých tvrzení. Odlišný právní názor nelze v žádném případě označit jako lež. Uvedená část se vázala k námitkám žalobců směřujícím k tomu, že vlastnické právo lze omezit pouze za náhradu, přičemž žalobci odkazovali na čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Dle žalovaného však uvedený nárok na náhradu nelze v řešeném případě uplatňovat. Žalovaný má za to, že postupoval tak, aby posouzení řešeného záměru bylo maximálně objektivní, přičemž vážil veřejný zájem na ochraně památkových hodnot daného území a spíše soukromý zájem žalobců na realizaci jejich záměru na využití alternativních zdrojů energie. Navrhl proto zamítnutí žaloby.

21. Na vyjádření žalovaného zareagovali ještě stručnou **replikou** žalobci. Žalovaný se podle nich snaží vyvolat dojem, že pokud FVP budou pracovat výhradně v ostrovním režimu bez připojení na distribuční elektrickou síť, že to dokazuje spíše soukromý zájem žalobců než zájem veřejný. To podle nich rozhodně není pravda, což se dále snažili osvětlit.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

22. Krajský soud poté soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “s. ř. s”). Učinil tak bez nařízení jednání, protože s takovým postupem výslovně souhlasili oba účastníci řízení. O věci usoudil následovně.
23. Dle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně, v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénní úpravě, umístění nebo odstranění reklamního zařízení, umístění nebo odstranění reklamního nebo informačního poutače, pokud nejde o reklamní zařízení podle stavebního zákona, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovací práci na této nemovitosti si předem vyžádat rozhodnutí nebo závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a a 17).
24. Dle § 14 odst. 3 tohoto zákona v rozhodnutí nebo závazném stanovisku podle odstavců 1 a 2 se vyjádří, zda práce tam uvedené jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví se podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.
25. Dle § 14 odst. 4 zákona o státní památkové péči orgán státní památkové péče příslušný podle odstavců 1 a 2 vydá rozhodnutí nebo závazné stanovisko po předchozím písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče, se kterou projedná na její žádost před ukončením řízení návrh tohoto rozhodnutí nebo závazného stanoviska. Písemné vyjádření předloží odborná organizace státní památkové péče příslušnému orgánu státní památkové péče nejpozději ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování, nestanoví-li orgán státní památkové péče ve zvlášť složitých případech lhůtu delší, která nesmí být delší než 30 dnů. Pokud ve lhůtě 20 dnů nebo v prodloužené lhůtě příslušný orgán státní památkové péče písemné vyjádření neobdrží, vydá rozhodnutí nebo závazné stanovisko bez tohoto vyjádření.

Skutkový stav věci

26. Žalobci podali dne 25. 1. 2024 žádost o vydání rozhodnutí orgánu státní památkové péče podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči, ve věci „Ekologizace provozu domu – 1. etapa, 01/2024“ týkající se domu č.p. XA, obec xxx. Předmětný dům je v památkové zóně Pecka, prohlášené Vyhláškou Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb. o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu ze dne 1. 4. 2003, a v ochranném pásmu hradu Pecka, určeném Rozhodnutím o učení ochranného pásma státního hradu Pecka vydaným Okresním národním výborem v Jičíně dne 29. 12. 1987 pod č.j. kult. 584/87.

27. Žalobci specifikovali záměr v textu žádosti, kde uvedli, že zvažují instalovat fotovoltaické panely (8 ks) na jižní a západní plochy střechy. Panely by byly umístěné rovnoběžně s plochou střechy s odstupem cca 100 mm od střešní krytiny. Celkový instalovaný výkon: 4,4 kWp. FVP by pracovaly výhradně v ostrovním provozu bez připojení na distribuční elektrickou síť.
28. Dne 8. 2. 2024 vydal NPÚ, územní odborné pracoviště v Josefově, písemné vyjádření, ve kterém konstatoval, že zamýšlené práce jsou v rozporu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot.
29. Dne 22. 2. 2024 vydal správní orgán I. stupně prvoinstanční rozhodnutí, kterým rozhodl, že v žádosti zamýšlené práce jsou nepřípustné. Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci dne 26. 2. 2024 odvolání.
30. V odvolacím řízení žalovaný provedl obhlídku předmětného domu a požádal o odborné posouzení Generální ředitelství Národního památkového ústavu. To bylo vydáno 8. 4. 2024 se závěrem, že Stavební záměr není v souladu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot v daném území, které byly ve vyjádření popsány. O odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, jak je uvedeno v bodě 1. tohoto rozsudku.

Právní závěry

31. Krajský soud po seznámení se s obsahem správního spisu především musí zdůraznit, že orgány památkové péče přistoupily k posouzení dané věci velmi odpovědně a pečlivě. Zvláště žalovaný shromáždil pro rozhodování řadu relevantních odborných podkladů tak, jak vymezil na str. 10 a 11 svého rozhodnutí. Provedl také v rámci odvolacího řízení vlastní prohlídku dané lokality a vyžádal si odborné vyjádření Generálního ředitelství Národního památkového ústavu.
32. Orgánům památkové péče rozhodně nemůže být vytýkáno (jak činili žalobci), že mezi podkladové materiály zařadily i metodické materiály či odborné publikace. Takový postup je naopak přínosný a žádoucí, jak zdůraznila i judikatura správních soudů, např. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 As 155/2015-35.
33. Již na tomto místě považuje soud za vhodné vyjádřit nesouhlas s názorem žalobců obsaženým ve čtvrté žalobní námitce, že orgány památkové péče nemají pro posuzování některých technických záležitostí spojených s instalací fotovoltaických panelů dostatečnou odbornou způsobilost. Hlavním úkolem orgánů památkové péče samozřejmě zůstává posuzovat ten který stavební záměr umístění fotovoltaických panelů optikou ochrany historického a kulturního dědictví a s tím souvisejících právních předpisů. Jejich posouzení předpokládá § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči se však neobejde bez považování primárního chráněného zájmu (památkových hodnot) s legitimními zájmy jinými. To z orgánu památkové péče pochopitelně nedělá orgán ochrany oněch dalších zájmů, které by měl rovněž podrobně znát a vyhodnocovat. Orgány památkové péče ale nemohou na veřejný zájem na památkové ochraně nahlížet izolovaně, nýbrž jej musí vnímat a poměřovat v kontextu jiných právem chráněných hodnot (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2024, č. j. 9 As 45/2023-28). S ohledem na znění § 14 zákona o státní památkové péči jsou to pak pouze a právě orgány památkové péče, které mají pravomoc uvedené posouzení stavebními záměry dotčených práv a veřejných zájmů učinit. Zpochybňování jejich odbornosti v tomto směru tak rozhodně není na místě.

I proto je ostatně důležité a žádoucí, aby si za tím účelem opatřily různé odborné podkladové materiály.

34. Žalovaný také nepochybil, pokud se odvolával na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 3. 2023, č. j. 55 A 23/2022-103. Právní závěry v něm vyslovené jsou totiž stále aktuální a zdejší soud se s nimi ztotožňuje. Bohužel z obsahu žalovaného rozhodnutí je zřejmé, že tyto závěry nebyly žalovaným interpretovány zcela přesně, což vedlo k určitým pochybením.
35. Za prvé – rovněž zdejší soud je toho názoru, že z principu vázanosti veřejné moci zákonem (čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) vyplývá, že veřejný zájem, k němuž správní orgány a soudy přihlíží při svém rozhodování, musí plynout z hodnot chráněných Ústavou a ústavními zákony a/nebo musí být vyjádřen v zákonech (a v jejich mezích v podzákonných právních předpisech).
36. Za druhé – stejně jako Krajský soud v Brně je zdejší soud toho názoru, že podpora výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, včetně fotovoltaických elektráren, je projevem veřejného zájmu na ochraně klimatu a životního prostředí (pokud jde o důvody vedoucí jej k takovému závěru, odkazuje plně na bod 33. citovaného rozsudku). Ostatně, že výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo tím realizovaná vyšší míra ochrany životního prostředí) je veřejným zájmem, konstatoval rovněž Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 20. 7. 2023, č. j. 1 As 301/2021-150, nebo ve svém rozsudku ze dne 22. 4. 2024, č. j. 9 As 45/2023-28.
37. Za třetí – zdejší soud rovněž plně sdílí závěr Krajského soudu v Brně, že veřejný zájem na zřízení fotovoltaické elektrárny je nepochybně závislý na její velikosti (instalovaném výkonu). Veřejný zájem na instalování fotovoltaické elektrárny o vyšším instalovaném výkonu je tudíž nepochybně větší, než u malé domácí fotovoltaické elektrárny sestávající typicky z několika fotovoltaických panelů. Při posuzování přípustnosti instalace několika fotovoltaických panelů na střechu domu v památkové zóně (tak jako v posuzované věci) jde proto především o vyvažování vlastnického práva vlastníka domu a veřejného zájmu na ochraně památek; veřejný zájem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů a na ochraně životního prostředí hraje u takto malých výroben elektřiny pouze okrajovou roli.
38. Z uvedených závěrů tedy plyne, že veřejný zájem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů a na ochraně životního prostředí hraje u malých výroben elektřiny, mezi které dle názoru zdejšího soudu bezpochyby patří i Stavební záměr (8 ks fotovoltaických panelů na střechě obytného domu), sice pouze okrajovou roli, ale jeho existenci nelze pominout zcela. Ostatně i z toho důvodu Krajský soud v Brně shora citovaným rozsudkem jím přezkoumávané rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
39. V daném případě tak proti sobě stojí nejenom veřejný zájem na zachování památkové hodnoty dané lokality (ústavní ochrana kulturního bohatství ve smyslu ochrany veřejného statku – čl. 34 odst. 2 Listiny) na straně jedné, soukromé (vlastnické) právo žalobců k domu č. p. XA na straně druhé, ale také shora popsany veřejný zájem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů, potažmo veřejný zájem na ochraně životního prostředí, na straně třetí.

40. Pokud tedy žalobci namítali v průběhu správního řízení existenci veřejného zájmu na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů a na ochraně životního prostředí, měly se správní orgány touto otázkou adekvátně zabývat. Tím má krajský soud na mysli, že měly provést judikaturou Ústavního soudu (viz např. nález ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 78/06, č. 307/2007 Sb., bod 23., či ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1587/15, č. 214/2015 Sb., bod 27.) konstantně definovaný test proporcionality mezi veřejným zájmem na zachování památkové hodnoty dané lokality, vlastnickým právem žalobců k domu č. p. XA a veřejným zájmem na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo na ochraně životního prostředí). K tomu ale orgány památkové péče nepřistoupily.
41. Prvoinstanční správní orgán provedl test proporcionality pouze mezi veřejným zájmem na ochraně památek a vlastnickým právem žalobců (viz přelom str. 4 a 5 jeho rozhodnutí).
42. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí zcela evidentně vycházel z premisy, že instalace FVP v daném případě není realizací veřejného zájmu na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo na ochraně životního prostředí), ale že jde pouze o soukromý zájem žalobců motivovaný ekonomickými důvody. Viz např. druhý odstavec na str. 20 – „... i tento soukromý zájem na zajištění dostupného zdroje energie je třeba poměřovat se zájmem veřejným...“. Nebo začátek čtvrtého odstavce na str. 21 – „Dle názoru odvolacího orgánu tak nelze v tomto konkrétním případě realizovat uvedený soukromý zájem na využití alternativních zdrojů energie.... O tom ostatně svědčí i obsah jeho vyjádření k žalobě.
43. A to přestože na existenci a střet shora uvedených dvou veřejných zájmů správně upozornilo Generální ředitelství Národního památkového ústavu ve svém odborném vyjádření ze dne 8. 4. 2024 (viz poslední odstavec na str. 4).
44. Krajský soud znovu opakuje, že ani v případě posuzování přípustnosti Stavebního záměru nelze existenci veřejného zájmu na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo na ochraně životního prostředí) zcela pominout. K tomu ovšem ze strany orgánů památkové péče obou stupňů došlo.
45. Beze relevance pro shora uvedený závěr je pak dle krajského soudu fakt, že posuzovaná fotovoltaická elektrárna bude pracovat v tzv. ostrovním režimu. I v tomto případě se bezpochyby jedná o realizaci výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů, což s sebou nese i potenci na zlepšení životního prostředí.
46. Tím ovšem žalovaný zatížil napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Krajskému soudu tak nezbylo, než pro uvedenou vadu řízení dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, aby v něm uvedenou vadu řízení napravit.
47. Přestože uvedenou vadou trpí také prvoinstanční rozhodnutí, ponechal soud na zvážení žalovaného, jaký další procesní postup ve věci zvolí, tedy zda vytknutou vadu zrušeného žalovaného rozhodnutí odstraní v dalším řízení on sám, neboť dle judikatury správních soudů činí rozhodnutí správních orgánů jeden celek (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2008, č. j. 2 As 20/2008 – 73, a ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013 – 25), nebo zda bude považovat za vhodnější jiné procesní řešení.
48. Za této situace se krajský soud nemohl zabývat důvodností zbývajících žalobních námitek, protože by to bylo zcela předčasné. K posouzení přípustnosti Stavebního záměru se musí v souladu se zásadou subsidiarity správního soudnictví (§ 5 s. ř. s.) nejprve znovu vyjádřit přezkoumatelným způsobem správní orgány.

49. V každém případě bude nutné, aby tyto v dalším řízení reagovaly (stran přípustnosti Stavebního záměru) jednak na námitky žalobců týkající se veřejného zájmu na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo na ochraně životního prostředí) a jednak na námitky žalobců týkající se dotčení jejich vlastnického práva k domu č. p. XA, a provedly v návaznosti na to test proporcionality popsany v bodě 40. tohoto rozsudku.
50. Pokud jde o hodnocení významu a velikosti veřejného zájmu na výrobě elektrické energie z obnovitelných zdrojů (potažmo na ochraně životního prostředí) u výroby elektřiny velikosti Stavebního záměru v porovnání s veřejným zájmem na zachování památkové hodnoty dané lokality, pak mohou brát závěry vyslovené soudem v bodě 37. tohoto rozsudku jako určitý návod či inspiraci.

V. Náklady řízení

51. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla úspěch strana žalující, má proto právo na přiznání náhrady důvodně vynaložených nákladů.
52. Žalobci uhradili soudní poplatky za podání žaloby v celkové výši 6 000 Kč. Z obsahu soudního spisu žádné další náklady řízení na jejich straně neplanou.
53. Proto krajský soud závázal žalovaného povinností žalobcům prokázané náklady řízení ve stanovené lhůtě uhradit.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 25. července 2024

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu